

ressò mont-roigenc

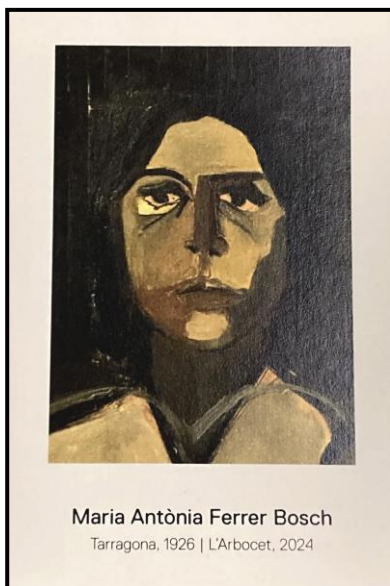
HA MORT MARIA ANTÒNIA FERRER I BOSCH, AUTORA D'UN RELLEVANT ESTUDI SOBRE EL CAMP, A MONT-ROIG, DEL 1930 AL 1970

Martí Rom
www.martirom.cat

03-10-2024

El passat dilluns, dia 30 de setembre va morir Maria Antònia Ferrer i Bosch. Tenia 98 anys. Una vida plena. Una vida acadèmica i familiar farcida (sis fills) d'esdeveniments rellevants. Gairebé cent anys defensant els valors democràtics, la nostra llengua i cultura. No es casual que, quan la Universitat de Tarragona va crear una mena de reconeixement per a aquells que defensaven el paper de la dona en la nostra societat, instauressin la "Distinció Maria Antònia Ferrer"¹.

Aquest dijous, 3 d'octubre, s'ha fet un emotiu acte a la seva casa de l'Arbocet. Han parlat, l'han lloat, vàries veus, entre elles dos dels seus fills. Érem una munió de

persones en el jardí de la primera casa a tocar del nucli antic. Uns quants garrofers envoltaven l'espai i al bell mig una figuera acollia el faristol i el micròfon. Escoltant les al·locucions, un rampell m'ha dut a les branques del garrofer del fons. He recordat que les seves fulles són perennes, persisteixen en el temps, com segur que succeirà a l'immens treball cultural de la mare del meu amic, Alfred Arola. El "meu editor de capçalera". Sempre, des de xiquet he sentit una atracció per les figueres, pels seus fruits. Quan pujant de banyar-me, a la mar dels Prats, menjava (menjàvem) uns figues de l'hort de casa, era com recobrar guspires de vida, després d'unes hores de no parar jugant dins la mar i, si hi havia altes ones, encara estaves més cansat. L'àvia Dolors deia que la mar dissipava molt. Una figa també pot ser una espurna de vida.

Retrat pintat per Lluís Arola Sanromà

Vivia a l'Arbocet des de feia uns cinquanta anys. Aquest és un petit poble a mig camí entre Vilanova d'Escornalbou, on pertany administrativament, i Mon-roig. Casualment jo tinc ascendència en els dos. Els Rom venim de Vilanova i els Martí, de "cal Panadero" de Mont-roig. Cap al setembre del 2022 vaig demanar a l'Alfred Arola que em portés a conèixer la seva mare. Feia poc temps que sabia que la Maria Antònia Ferrer i Bosch era la seva mare. A vegades cal un camí celeste. Al maig del 2018 vaig

¹ "És un reconeixement que atorga anualment la URV a aquelles persones, entitats, institucions o col·lectius de la societat civil i del món acadèmic que han destacat per la seva tasca de defensa dels drets de les dones i la seva visibilització. L'objectiu és sensibilitzar sobre la necessitat d'eliminar les desigualtats i destacar els membres de la comunitat universitària que han contribuït a la igualtat entre els homes i les dones".

presentar, al Museu d'Art Modern de Tarragona, el llibre “Joan Miró i Mont-roig: el xiscle de l'oreneta (1930-1983)”². Vaig aprofitar per fer esment de la relació de Miró amb Tarragona i, naturalment, vaig parlar de Josep Ferrer i Bosch. A l'acabar, la directora del Museu, Rosa Ricomà, em va dir si el volia conèixer. Una trucada telefònica em va dur al seu pis, gairebé a tocar del Museu. Al donar-li aquell llibre sobre Miró i veure que era d'Arola Editors em va dir que l'Alfred era el seu nebot³.

Temps després vaig recordar que tenia, des de feia anys, un text dedicat a l'evolució agrària de Mont-roig. Era: “Transformació de la societat agrària, de la forma de vida i de la mentalitat, de l'economia i del paisatge rural (1930-1970). Un exemple del Baix Camp. Mont-roig”⁴. Llavors me'n vaig adonar que l'autora era la Maria Antònia Ferrer i Bosch, germana de l'arquitecte tarragoní amic de Joan Miró.

En un moment oportú, acabant algun treball, fou quan vaig anar a l'Arbocet per parlar amb ella. Tenia ja 96 anys. Estava asseguda tranquil·lament en una butaca de la sala.

Arbocet (2022)

Suposo que em va rebre incitada pel seu fill Alfred. Foren unes dues o tres hores captivadores. Tenia davant meu a la persona que havia fet, segurament a finals dels anys setanta, una detallada i exhaustiva anàlisi de l'evolució agrària de Mont-roig. Per cert, un text pràcticament (o potser totalment) desconegut pels mont-roigencs. Del 1930 al 1970. Deu-n'hi-do! Des del temps de la República fins la dècada del creixement econòmic, de la irrupció del turisme (amb els càmpings i l'augment de treballadors en la construcció i serveis), passant per la negror del primer franquisme. Enmig hi ha el fred del febrer del 1956 o aquell “cultiu intensiu” de les gallines dels anys següents, que va salvar l'economia domèstica del poble, fins la crisi avícola cap al 1964.

Vas a comprar peres i també t'enduus pomes. Vaig conèixer el seu marit, mort als 53 anys, Lluís Arola Sanromà, un important sastre que tenia botiga a la Rambla Nova núm. 41 de Tarragona i un interessant artista que, a més de la pintura, es va dedicar a l'art tèxtil, als tapissos. Resumint, era una molt interessant família⁵.

En aquell jardí de l'Arbocet s'ha anat acabant una tarda farcida de panegírics sobre una vida plena, la de la Maria Antònia Ferrer i Bosch. Aquell cel ennuvolat i gris ens ha acompanyat tota l'estona. He mirat el cel. He pensat que la Maria Antònia mai va estar al cel de les oques. Sempre tocant de peus a terra, treballant centrada en temes de

² Arola Editors (2018).

³ Vegeu el text “Joan Miró i Tarragona. Entrevista a Josep Ferrer i Bosch”. “**Ressò mont-roigenc**” (29 d'octubre de 2018):

<https://ressomont-roigenc.cat/joan-miro-i-tarragona-entrevista-a-josep-ferrer-i-bosch/>

⁴ Universitas Tarraconensis. “Revista de Geografia, Història i Filosofia”, núm. 5, 1982-1983.

⁵ Vegeu el text “Maria Antònia Ferrer i Bosch: evolució socioeconòmica de Mont-roig (1930-1970), més algunes informacions familiars. “**Ressò mont-roigenc**” (1 de gener de 2023):

<https://ressomont-roigenc.cat/maria-antonia-ferrer-i-bosch-evolucio-socioeconomica-de-mont-roig-1930-1970-mes-algunes-informacions-familiars/>

l'antigor o del (seu) moment actual. Potser ha viscut 98 anys en aquell setè cel engendrat dins d'un cap impregnat de cultura. "Set nius de pau, de glòria i de felicitat". Set eren el seu marit i els seus fills.

Al final, quatre gotes i algun paraigües. Ningú s'ha mogut. Un degoteig d'aigua d'una fina pluja deu haver generat guspines de vida per aquells garrofers perennes i aquella dolça figuera.

Addenda

Hi ha annexat el seu text sobre Mont-roig.